

**ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КЗВО «Вінницька академія
безперервної освіти»

від 06.01.2026 № 1

Ректор **Степан ДРОВОЗЮК**

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів
загальної середньої освіти**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В МОВНО-ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ**

Вінниця – 2026

Розробник: КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти» (Петрина С.В., завідувач відділу української мови та літератури, мов національних меншин і зарубіжної літератури)

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904.

Термін дії програми: з 2026 року до 2031 року

Рецензенти: Рябоконь О.В., перший проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат географічних наук, доцент; Герасімова О.В., проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародного співробітництва

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми підвищення кваліфікації

Програма підвищення кваліфікації спрямована на вдосконалення професійних компетентностей учителів щодо ефективної організації освітнього процесу відповідно до сучасних нормативних вимог, принципів компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого навчання. Особлива увага приділяється реалізації модельних навчальних програм, використанню сучасних освітніх технологій, цифрових інструментів і штучного інтелекту, формуванню читацької, мовленнєвої, комунікативної та громадянської компетентностей учнів, упровадженню формувального оцінювання, розвитку академічної доброчесності та створенню безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища.

Актуальність програми визначається також необхідністю методичної підтримки педагогів в умовах реформування системи загальної середньої освіти, оновлення навчально-методичного забезпечення, розширення автономії закладів освіти та зростання ролі вчителя як фасилітатора навчання, наставника й організатора освітнього процесу. Зміст програми орієнтований на практичне застосування сучасних методик навчання української мови та літератури, інтегрованих мовно-літературних курсів, розвиток професійної рефлексії педагогів, обмін ефективними практиками та підвищення якості мовно-літературної освіти відповідно до актуальних викликів і потреб українського суспільства.

Цільова група: вчителі закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання, 7-9 класи).

Обсяг (тривалість): 15 год (2 дні) / 0,5 кредиту ЄКТС

Особливості реалізації програми: здійснюється на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та андрагогічного підходів із урахуванням професійних потреб педагогічних працівників, сучасних тенденцій розвитку мовно-літературної освіти та вимог нормативно-правових документів у сфері загальної середньої освіти.

Програма передбачає поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю, орієнтованою на розв'язання актуальних професійних завдань учителя. Особлива увага приділяється аналізу сучасних освітніх практик, опрацюванню модельних навчальних програм, розробленню навчально-методичних матеріалів, виконанню практичних завдань, моделюванню навчальних занять, обговоренню педагогічних кейсів та обміну професійним досвідом.

Навчання здійснюється в дистанційній формі з використанням цифрових освітніх платформ, сервісів для синхронної та асинхронної взаємодії, електронних освітніх ресурсів, інструментів штучного інтелекту та інших сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Зміст програми враховує особливості організації освітнього процесу з предметів та інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі в умовах

реалізації концепції Нової української школи, забезпечує формування та розвиток професійних компетентностей педагогів щодо проектування сучасного уроку, використання ефективних технологій навчання, формувального та підсумкового оцінювання, створення безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища.

Програма має практико орієнтований характер і спрямована на вдосконалення професійної майстерності педагогічних працівників, розвиток їхньої здатності до інноваційної діяльності, професійної рефлексії, самоосвіти та безперервного професійного розвитку.

Форма підвищення кваліфікації: навчання здійснюється в дистанційному форматі.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток і вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників, необхідних для ефективної організації освітнього процесу з предметів та інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі відповідно до вимог Державного стандарту загальної середньої освіти та концептуальних засад Нової української школи; формування готовності до впровадження сучасних педагогічних технологій, компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого навчання, використання цифрових інструментів і технологій штучного інтелекту, здійснення формувального та підсумкового оцінювання, створення безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища, забезпечення академічної доброчесності та безперервного професійного розвитку.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити знання педагогічних працівників щодо нормативно-правових засад організації освітнього процесу та сучасних тенденцій розвитку мовно-літературної освітньої галузі;
- удосконалити професійні компетентності щодо реалізації Державного стандарту загальної середньої освіти, модельних навчальних програм і навчальних програм з предметів та інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі;
- розвинути вміння проектувати та організовувати освітній процес на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та аксіологічного підходів;
- удосконалити навички добору й використання сучасних педагогічних технологій, інтерактивних методів навчання, цифрових освітніх ресурсів і технологій штучного інтелекту для підвищення якості навчання;
- сформувати готовність до застосування ефективних підходів до формувального, поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;
- удосконалити вміння створювати безпечне, інклюзивне, психологічно комфортне та мотивувальне освітнє середовище;
- розвинути здатність формувати в учнів ключові та предметні компетентності, критичне мислення, читацьку, мовленнєву, комунікативну, громадянську й інформаційно-цифрову компетентності;

- поглибити знання щодо забезпечення академічної доброчесності, розвитку медіаграмотності та культури академічної комунікації в освітньому процесі;
- сприяти розвитку професійної рефлексії, самоосвітньої діяльності, інноваційної культури та готовності до безперервного професійного розвитку;
- забезпечити обмін ефективними педагогічними практиками й поширення сучасного досвіду організації освітнього процесу в мовно-літературній освітній галузі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться

А.2. Предметно-методична, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання; застосувати сучасні та ефективні технології навчання; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти; орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності.

Г.1. Прогностична, через здатність прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

Г.2. Організаційна, через здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Очікувані результати підвищення кваліфікації педагогічних працівників:

Знання й розуміння:

- освітньої мовно-літературної галузі Державного стандарту базової середньої освіти;
- сутності наскрізних для всіх компетентностей умінь;
- принципів академічної свободи вчителя;
- принципів академічної доброчесності;
- видів та етапів планування освітнього процесу;
- особливостей викладання української мови та літератури, інтегрованих мовно-літературних курсів;
- видів інтеграції в навчанні, підходів до інтегрованого навчання.

Уміння:

- застосовувати нормативно-правові документи, що регламентують організацію освітнього процесу в мовно-літературній освітній галузі, у професійній діяльності;
- проєктувати та організовують освітній процес відповідно до вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, концептуальних засад Нової української школи та модельних навчальних програм;
- використовувати компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований та аксіологічний підходи під час викладання предметів і інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі;

- добирати і застосовувати сучасні педагогічні технології, інтерактивні методи навчання, цифрові освітні ресурси та технології штучного інтелекту для підвищення ефективності освітнього процесу;
- застосовувати сучасні підходи до формувального, поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання, використовують оцінювання як інструмент підтримки навчального поступу учнів;
- розробляти навчально-методичні матеріали, добирати ефективні форми, методи та засоби навчання відповідно до освітніх цілей і вікових особливостей учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- власного професійного розвитку педагога в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення; визначення відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам;
- створення кейсів з навчальних предметів з метою підвищення якості викладання та навчання;
- здійснення професійної рефлексії, аналізу результатів власної педагогічної діяльності, визначення напрямів подальшого професійного розвитку та впровадження інноваційних педагогічних практик.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється з метою визначення рівня досягнення педагогічними працівниками очікуваних результатів навчання та сформованості (удосконалення) професійних компетентностей, передбачених програмою.

Оцінювання має формувальний і підсумковий характер та здійснюється шляхом аналізу результатів виконання практичних завдань, участі в інтерактивних формах роботи, виконання самостійної роботи, розроблення навчально-методичних матеріалів, виконання підсумкового завдання (проєкту, кейсу, тестування або іншої форми підсумкового контролю, визначеної програмою).

Зміст програми складається з двох модулів. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 50. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво / сертифікат.

Оцінювання результатів навчання педагогів здійснюється за накопичувальною системою. Максимальна кількість балів — 50. Прогідний бал — 30.

Сертифікат видається учасникам, які:

- набрали не менше 10 балів за підсумкове оцінювання;
- взяли участь у визначеній програмою кількості навчальних занять не менше 30 % від загального обсягу.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат

Вартість: 500 гривень

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ: СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ					
Тема 1.1 Сучасний урок мовно-літературної освітньої галузі: педагогічні підходи та ефективні практики	2				2
Тема 1.2 Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок		2			2
Разом за модулем	2	2			4
МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В МОВНО-ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 2.1. Ключові характеристики сучасних підходів до навчання в Новій українській школі		2			2
Тема 2.2. Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу до навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі	2	2			4
Тема 2.3. Практична спрямованість, активна навчальна діяльність і рефлексія як складники сучасного навчання		2			2

Тема 2.4. Формування глибокого розуміння, критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів		2			2
Разом за модулем	2	8			10
Підсумкові заходи				1	1
Усього	4	10		1	15

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, з них: 4 год — лекційні заняття, 10 год — практична робота, 1 год — контрольні заходи.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ: СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ

Тема 1.1 Сучасний урок мовно-літературної освітньої галузі: педагогічні підходи та ефективні практики

Під час вебінару буде розглянуто сучасні підходи до організації освітнього процесу в Новій українській школі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти. Учасники ознайомляться з особливостями реалізації компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного та середовищного підходів, їх практичним застосуванням у навчанні. Особливу увагу буде приділено практикоорієнтованому навчанню, активній ролі учня в освітньому процесі, розвитку критичного мислення, когнітивної гнучкості та рефлексії. Учасники отримають практичні рекомендації й приклади ефективних педагогічних практик, які сприятимуть підвищенню якості навчання та розвитку ключових компетентностей учнів.

Тема 1.2 Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок

Вебінар присвячено сучасним тенденціям трансформації освітнього процесу, у центрі яких – розвиток особистості учня та формування життєвих компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в сучасному світі. Учасники розглянуть, як змінюються цілі навчання в Новій українській школі: від переважного засвоєння знань до розвитку критичного мислення, уміння навчатися впродовж життя, співпрацювати, приймати рішення, розв'язувати проблеми та відповідально діяти в різних життєвих ситуаціях. Особливу увагу буде приділено педагогічним практикам, що сприяють формуванню наскрізних умінь, розвитку самостійності, ініціативності та активної суб'єктної позиції учнів.

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В МОВНО-ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Ключові характеристики сучасних підходів до навчання в Новій українській школі

Під час вебінару буде розглянуто ключові характеристики сучасних підходів до навчання, що визначають організацію освітнього процесу в Новій українській школі. Учасники ознайомляться із сутністю компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного та середовищного підходів, їх взаємозв'язком і можливостями практичної реалізації на уроці. Особливу увагу буде приділено практикоорієнтованому навчанню, активній ролі учня як суб'єкта освітнього процесу, розвитку критичного мислення, рефлексії та когнітивної гнучкості. Учасники отримають практичні рекомендації щодо впровадження сучасних педагогічних підходів для досягнення обов'язкових результатів навчання та формування ключових компетентностей учнів.

Тема 2.2. Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу до навчання на уроках мовно-літературної освітньої галузі

У темі розкриваються теоретичні засади та практичні аспекти використання компетентнісно орієнтованих завдань як ефективного інструменту реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі. Розглядаються особливості конструювання завдань, спрямованих на формування ключових і предметних компетентностей, розвиток критичного та творчого мислення, комунікативних умінь, читацької грамотності, здатності аналізувати інформацію, розв'язувати проблемні ситуації й застосовувати набуті знання в реальному житті. Особливу увагу приділено розробленню компетентнісно орієнтованих завдань для уроків мовно-літературної освітньої галузі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти та модельних навчальних програм.

Тема 2.3. Практична спрямованість, активна навчальна діяльність і рефлексія як складники сучасного навчання

Вебінар присвячено розкриттю ролі практичної спрямованості навчання, активної пізнавальної діяльності учнів і рефлексії як ключових складників сучасного освітнього процесу. Учасники ознайомляться з методичними підходами до організації навчання, що забезпечують свідоме застосування знань у практичних ситуаціях, формують активну суб'єктну позицію учнів, розвивають уміння досліджувати, співпрацювати, приймати рішення та оцінювати результати власної діяльності. Особливу увагу буде приділено ефективним педагогічним практикам і прийомам, які сприяють підвищенню мотивації до навчання, розвитку самостійності, критичного мислення та рефлексивних умінь.

Тема 2.4. Формування глибокого розуміння, критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів

Вебінар присвячено сучасним підходам до формування в учнів глибокого розуміння навчального матеріалу, розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості як ключових умінь ХХІ століття. Учасники розглянуть педагогічні стратегії, що сприяють усвідомленому засвоєнню знань, їх перенесенню в нові ситуації, аналізу інформації, аргументованому висловленню власної позиції та прийняттю обґрунтованих рішень. Особливу увагу буде приділено методам і

прийомам організації навчальної діяльності, які розвивають здатність учнів бачити взаємозв'язки між явищами, творчо розв'язувати проблеми, адаптуватися до нових викликів і навчатися впродовж життя.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Конструювання компетентісно орієнтованих завдань для уроку.
2. Аналіз готових завдань на відповідність компетентісному підходу.
3. Добір прийомів рефлексії для різних етапів уроку.
4. Добір методів і прийомів розвитку критичного мислення на різних етапах уроку.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2025 року № 1343 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1343-2025-%D0%BF#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2025 року № 1439 «Про реалізацію експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1439-2025-%D0%BF>.
7. Державний стандарт базової середньої освіти <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/nova-ukrayinskashkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
8. Державний стандарт профільної середньої освіти. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text>
9. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf.

10. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>
11. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серп. 2024 р. № 1225. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/93546/ (дата звернення: 24.12.2025).
12. Лист МОН від 03.08.2023 № 1/11479-23 «Про методичні рекомендації». Безпечне освітнє середовище <https://cutt.ly/urDz2sxU>
13. Лист МОН України від 14.03.2025 № 1/4895-25 «Про окремі питання оцінювання результатів навчання» <https://mon.gov.ua/npa/pro-okremi-pytannia-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
14. Лист МОН № 116828-25 від 13 серпня 2025 року <https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20252026-navchalnomu-rotsi>
15. Постанова КМУ від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
16. Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-2023-%D1%80#n15/>.
17. Наказ МОН України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
18. Типова освітня програма для 5-9 класів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН від 09.08.2024 №1120 <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1120729-24#Text0>
19. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-niprohramy/movno-literaturna-osvitniahaluz/ukrains-ka-mova/>
20. Лист МОН «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році» <https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20252026-navchalnomu-rotsi>

Основна література

1. Терещенко В. Мистецтво об'єктивного оцінювання в НУШ. Оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови як державної в класах (групах) з навчанням мовами корінних народів і національних меншин на засадах Нової української школи / В. Терещенко, А. Панченков, М. Алгольм, О. Лінник. 2024.

- URL:https://nushub.org.ua/wpcontent/uploads/2024/09/mystecztvo_oczinyuvannya_v_nush_posibnyk-1.pdf
2. Вебсайт PISA Ukraine. <https://pisa.testportal.gov.ua/>
 3. Вебсайт NAEP Report Card (The Nation's Report Card). <https://www.nationsreportcard.gov/nqt/>
 4. Методичний посібник "Цифровий учитель: путівник для професійного зростання" <https://nus.org.ua/2024/10/16/metodychnyj-posibnyk-tsyfrovyj-uchytel-putivnyk-dlya-profesijnogo-zrostannya-korysni-materialy-dlya-osvityan/>
 5. Оцінювання - це навичка і завжди діалог. Фінський досвід. Нова українська школа : вебсайт. URL: <https://nus.org.ua/2019/10/28/otsinyuvannya-tse-navychka-i-zavzhdy-dialog-finskyj-dosvid/>